

TESTNET NIEUWS

Vereniging TestNet p/a Diadeemstraat 91 1336 TT Almere
www.testnet.org secretris@testnet.org

Van de redactie

Door Meile Posthuma

tnn@testnet.org

Voor de meesten zit de vakantie er weer op. Hopelijk heeft iedereen een fijne tijd gehad en is weer fris aan de slag gegaan. We hebben net weer een mooi najaarsevenement achter de rug. Deze keer zelfs met tutorials. Om toch rustig in testsferen te blijven heeft de redactie weer een boordevolle TNN weten te produceren met zeer gevarieerde artikelen. Lees vooral het artikel betreffende TNN13-4, want dat wordt een themanummer over de crisis en de redactie hoopt op veel crisisbijdragen van de leden.

Veel leesplezier.

Van de Voorzitter

Door Bob van de Burgt

voorzitter@testnet.org

Stand van zaken na de zomer

Met de zomervakantie achter de rug kijk ik nu inmiddels ook met veel plezier kijk ik terug op het najaarevenement van TestNet. Met rond de 500 aanwezigen en maar liefst weer 19 standhouders (ook in deze moeilijke tijden dragen zij TestNet een warm hart toe) was het weer een zeer geslaagd evenement. Nieuw bij dit evenement waren de workshops in de ochtend. De opkomst van de workshops was 119 deelnemers.

IN DIT NUMMER

Van de redactie	1
Van de voorzitter	1
Werkgroepen TestNet	2
Riks Column	5
Prince2 2009 en testen	6
Vrijheid in het land van freelancers	8
Testen en Crowdsourcing	9
Test de CRISIS !!#@#!	11
De dag van...	13
Vijf vragen aan...	17
Waarom ben ik geen lid van TestNet?	18
Trends in testen: vijf voor twaalf	19
Thema-middagbijeenkomst bij Equens	23
Nederlandse Testdag	24
Evenementen	26

TestNet Nieuws verschijnt eenmaal per kwartaal. Kopij aanleveren per e-mail aan de redactie. Het is niet toegestaan om de nieuwsbrief of delen eruit zonder bronvermelding over te nemen.

Dit idee blijkt dus duidelijk in goede aarde gevallen te zijn. Mijn complimenten aan de evenementencommissie voor het mooie programma.

Naast alle mooie evenementen dit jaar zijn er ook nog andere ontwikkelingen. Zo zal onder leiding van Meile onze website een flinke metamorfose ondergaan waarbij ook een besloten interactief deel zal worden toegevoegd voor onze leden. Denk hierbij aan het wijzigen van je eigen gegevens, het aan- en afmelden voor evenementen en ruimte voor werkgroepen om informatie te delen. Deze website zullen we laten ontwikkelen door een externe partij.

Colofon

Redactie

Paul Beving
 Hylke ten Cate
 Hans van Loenhoud
 Meile Posthuma
 Johan Vink
tnn@testnet.org

Bestuur

Bob van de Burgt
 Rob Baarda
 Meile Posthuma
 Huib Schoots
 Michiel Vroon
 Bart Watertor

Voorzitter

Penningmeester
 Informatievoorziening & Beheer
 Marktverkenning & Werkgroepen
 Evenementen & Thema-avonden
 Secretaris, 2e penningmeester,

Naast de website zal deze partij ook gevraagd worden met een voorstel voor de huisstijl van TestNet te komen zodat deze hier nauw op aansluit. In het traject van ontwikkelen van deze nieuwe website is het natuurlijk ook de bedoeling dat deze goed getest gaat worden. De gekozen leverancier zal natuurlijk verheugd zijn dat wij daar erg goed in zijn. We zullen dan ook onze leden betrekken bij deze test.

De thema-avond op dinsdag 27 oktober staat in het teken van Model based testen. Ik hoop jullie daar weer te zien.

Werkgroepen TestNet

Door Huib Schoots

Op maandag 22 juni voor het voorjaarsevenement zijn de trekkers van de werkgroepen bij elkaar geweest. Het doel van de bijeenkomst was het bespreken van de status, voortgang en toekomstplannen van de verschillende werkgroepen.

WAT IS EEN WERKGROEP?

In de missie van TestNet staat: 'TestNet stimuleert het uitwisselen en uitdragen van vakkennis, ervaring tussen vakgenoten en stimuleert onderzoek vanuit zowel wetenschappelijk als praktisch perspectief.' De kennisuitwisseling die TestNet voor ogen staat, krijgt onder andere gestalte in de vorm van werkgroepen. Een werkgroep bestaat uit een groep leden van TestNet, die zich richt op een specifiek testonderwerp. Na de oprichting bepaalt een werkgroep zelf wat haar doelstellingen zijn en op welke wijze deze worden bereikt. TestNet stelt wel de eis dat de door de werkgroep opgedane kennis zo veel

mogelijk wordt gedeeld met de rest van de vereniging.

Binnen TestNet zijn op dit moment acht werkgroepen actief. Een overzicht:

ISO29119

Deze werkgroep is recent opgestart en heeft momenteel tien leden en heeft op 19 mei 2009 haar kickoff gehad. De trekkers zijn Hans van Loenhoud en Ine Lutterman. ISO29119 wordt DE norm voor het testproces. Deze norm wordt in concept ontwikkeld door een internationale werkgroep onder leiding van Stuart Reid. Concepten worden vervolgens breed uitgezet voor review; de Testnet werkgroep is één van de reviewers. Deel 1 van de norm had al een commentaarronde gehad voordat de werkgroep was begonnen. Begin september heeft de internationale werkgroep deel 2 (van de geplande vier delen) opgeleverd, waarop vóór half oktober commentaar moet worden geleverd. We zijn dus al druk aan het werk. Het doel van de werkgroep is:

- Reviewen stukken van de internationale werkgroep;
- Bekendheid van de ISO norm bevorderen.

ERP

Deze werkgroep heeft momenteel zeven leden en er is gelukkig weer een aantal nieuwe leden bijgekomen. De trekker van deze werkgroep is Hugo Wijntjes. De werkgroep heeft vorig jaar een presentatie gegeven op een thema avond. Daar werden vooral de definities gepresenteerd. Het doel van de werkgroep is: de vraag 'wat is ERP?' beantwoorden. Hiermee een generieke norm bepalen van ERP.

Hoe moet je het testen van ERP aanvliegen? Het is niet de bedoeling om een white paper of boek hierover op te leveren, maar meer een praktische richtlijn, gericht op tips en trucs, slimme & handige dingen die ERP testers kunnen gebruiken.

Op dit moment is de werkgroep een standaard werkwijze voor het testen van ERP pakketten aan het uitwerken. Dit is een lastig onderwerp, maar er is een begin gemaakt.

AGILE

Werkgroep net opgestart en de leden hebben op dinsdag 16 juni 2009 kick-off gehouden. De werkgroep heeft inmiddels zeven leden, maar is nog op zoek naar nieuwe leden. De trekker is Anko Tijman. De werkgroep is ook op zoek naar mensen die niet overtuigd zijn van de toegevoegde waarde van agile werken. De werkgroep komt eenmaal per zes weken bij elkaar en de leden geven elkaar huiswerk mee. Om deel te nemen aan de werkgroep is betrokkenheid een noodzaak. Vaak afzeggen is geen optie. Het doel van de werkgroep is:

- Opstellen Quickscan agile
- Verdiepen in testautomatisering en agile
- Schrijven van een white paper over agile

PRA (PRODUCT RISICO ANALYSE)

De werkgroep bestaat uit zeven personen en heeft op dit moment de werkzaamheden tijdelijk stilgelegd. De trekkers zijn Rashid Shokri en Gijs Kuiper. Voordat de werkzaamheden zijn stilgelegd is de werkgroep zes keer bij elkaar geweest en hebben de leden presentaties gehouden over de manier

waarop zij een PRA binnen verschillende organisaties uitvoeren. Het doel van de werkgroep is:

- Overzicht maken van de verschillende methoden voor het uitvoeren van een PRA;
- Inzicht krijgen welke PRA methode in welke situatie het beste werkt. De factoren die invloed hebben op de te gebruiken PRA methode zijn inmiddels inzichtelijk, een indeling maken op basis van die factoren blijkt moeilijk.

MBT (MODEL BASED TESTEN)

Dit is de grootste werkgroep binnen TestNet en bestaat uit ongeveer dertig leden en heeft drie subgroepen. De trekker is Klaas Smit. De werkgroep komt eenmaal per zes weken bij elkaar. Na een plenair gedeelte gaan de werkgroepleden in de subgroepen uit elkaar. Het doel van de werkgroep is het delen van informatie over MBT met de leden van TestNet door middel van het geven van presentaties.

1. Subgroep beleid (Test policy & Teststrategie). Trekker is Mark Siebelink.
Deze subgroep bestaat uit zes leden. Men houdt zich bezig met zaken als: wanneer is MBT toepasbaar, hoe kan je MBT effectief toepassen in een organisatie en welke tooling is beschikbaar. Het doel is om dit aan TestNet leden te presenteren. Tijdens de sessie die men regelmatig houdt, krijgt de presentatie vorm.
2. Subgroep methoden & technieken. Trekker is Ruud van Houwelingen.
Deze subgroep bestaat uit acht-

tien mensen en richt zich vooral op methoden en technieken en de beschikbare tooling ter ondersteuning van MBT. De groep richt zich op de voor- en nadelen van de verschillende methoden en technieken.

3. Subgroep Toekomst (Specifieke toepassingen en nieuwe ontwikkelingen), trekker is Jan Veldhuizen.

Deze werkgroep bestaat uit zes leden en zij houden zich bezig met modelleren, de aansluiting van MBT tools met bestaande tools (bijv. ARIS) en de omgang met bijvoorbeeld de informatie-analist. Daarnaast willen ze een business case opstellen voor de inzet van bestaande MBT tools. Het doel van de werkgroep is om de resultaten van de het onderzoek te presenteren aan de TestNet Leden.

TESTAUTOMATISERING

De werkgroep bestaat al erg lang, maar is nog zeker niet dood. Onder leiding van Maurice Siteur houden de tien leden zich bezig met het in free format praten over testautomatisering. Hierover bestaan veel verschillende visies. De volgende meeting is in Eindhoven en zal mede gaan over het testen van fysieke producten. Het doel van de werkgroep is: hoe kom je tot de selectie van een tool? Het moet een specifieke methode (niet te globaal) worden waarmee de eindkeuze van een tool bepaald kan worden.

PLANNEN EN BEGROTEN

Deze werkgroep bestond uit zes leden en is gestopt. De trekker was Hylke ten Cate. Het doel was om algemeen han-

teerbare formules te definiëren om testen te begroten. De conclusie van de werkgroep is dat er geen generieke methode te bepalen is. Begroten is van te veel factoren afhankelijk.

TESTDATA

Ook dit is een nieuwe werkgroep. De werkgroep bestaat uit zeven leden en wordt getrokken door Edwin van Vliet en Marco de Haan. Er is nog geen kickoff gehouden, maar ze gaan snel starten. Ze zijn nog op zoek naar nieuwe leden! Eindgebruikers zijn ook van harte welkom om deel te nemen, want zij zijn nodig om de bruikbaarheid van de testdata te waarborgen. Het doel van de werkgroep is: een virtuele teststad opbouwen waarvan iedereen gebruik kan maken. In de virtuele stad komen bestaande postcodes met virtuele straten, adressen etc. Tevens zullen in de stad virtuele mensen wonen die ook voorzien zijn van (virtuele) burger servicenummers.

KETENTESTEN

De werkgroep ketentesten zal binnenkort, na een periode van stilte weer actief worden. Ze hebben zes leden en de trekker is Peter Boerman. Het doel van de werkgroep is: een white paper opleveren rond het onderwerp ketentesten. Deze zal de werkgroep voorzien van praktische hulpmiddelen.

Het white paper is nu voor 50 procent gereed en de werkgroep hoopt het eind 2009 te kunnen opleveren.

THEMA AVOND WERKGROEPEN

Ook dit jaar zal weer een thema-avond georganiseerd worden die in het teken zal staan van de werkgroepen. De volgende werkgroepen hebben aangege-

ven een presentatie te willen geven op de thema-avond:

- MBT: subgroep beleid;
- MBT: subgroep methode;
- MBT: subgroep toekomst;
- ISO29119;
- Agile;
- Testdata.

Om alle geïnteresseerde werkgroepen de kans te geven zich in 2009 te presenteren is besloten om een thema-avond te organiseren met twee parallelle tracks van drie presentaties. De thema-avond zal waarschijnlijk plaats gaan vinden op 28 oktober 2009.

MEEDOEN MET EEN WERKGROEP?

Mocht je interesse hebben om deel te nemen aan één van de werkgroepen, stuur dan een e-mail naar werkgroupen@testnet.org. Jouw aanmelding wordt dan doorgestuurd naar de trekker van de door jou aangegeven werkgroep met het verzoek om jou van de laatste status te voorzien en uit te nodigen voor de eerstvolgende bijeenkomst.

ZELF EEN WERKGROEP STARTEN?

Ieder lid kan een nieuwe werkgroep oprichten. In overleg met het bestuur worden dan de verdere acties afgestemd. Bij voldoende belangstelling voor een werkgroep en de beschikbaarheid van een trekker organiseert het TestNet bestuur of de trekker een eerste bijeenkomst. In deze eerste bijeenkomst bespreken de werkgroepleden de doelstelling, de werkwijze en de planning van de nieuwe werkgroep. Dit doen zij onder het genot van een hapje eten .

Op onze website www.testnet.org kun je meer lezen over de verschillende werkgroepen.

Riks Column

rik.marselis@sogeti.nl

Verbeter de IT, begin bij onszelf. In de IT verloopt nog wel eens een project niet geheel volgens plan. Meestal ligt dit aan een combinatie van factoren, en vaak ligt de hoofdoorzaak niet bij testen. Maar we hadden vanuit testen wel aan een beter projectresultaat kunnen bijdragen! Als we de IT willen verbeteren is het daarom goed om maar eens bij ons zelf te beginnen. Dus Test Proces Verbetering. Daarbij gaat het om 'kennen' en 'kunnen'.

Qua kennis beleefde ik een kleine desillusie tijdens het voorjaarsevenement. Ik mocht daar de testquiz presenteren en als eerste vraag bedacht ik een in-koppertje, leuk om mee te beginnen. 'Wat is de Engelse vertaling van testuitvoer?' Je mocht kiezen uit test output en test execution. Denk even na, pak er een woordenboekje bij, kan niet moeilijk zijn. Tot mijn verbazing (verbijstering eigenlijk, enkele collega's lazen dat ook op mijn gezicht) had meer dan de helft van de 350 testexperts in de zaal het fout. Ze kozen test execution, maar dat is toch echt testuitvoering. Nou weet ik ook wel dat vaak testuitvoer gezegd wordt als afkorting van

testuitvoering. Daar heb je dan dus gelijk een verbeterpunt: gebruik de juiste termen en gebruik ze met de juiste betekenis zodat je helder en on-dubbelzinnig communiceert.

De volgende stap bij Test Process Improvement (TPI) is 'kunnen', want met z'n allen hebben we best wel wat ervaring met testen. Maar hoeveel van jullie kunnen mij even uitleggen welke dekingsvorm wordt gebruikt bij de testtechniek pairwise testen om maar een willekeurig voorbeeld te gebruiken? Kortom, we hebben de cursus wel eens gehad, maar toepassen ... En dan moet je ook nog eerst een teststrategie maken waarin een op risico's gebaseerde keuze tussen testtechnieken voor bepaalde onderdelen van het testobject is gemaakt.

Het verbeteren van de IT begint dus met de kennis en het vakmanschap van de testers zelf. Het komend half jaar komen diverse nieuwe impulsen om daarmee aan de slag te gaan. In november lanceert Sogeti de opvolger van het inmiddels al weer ruim tien jaar oude TPI boek onder de titel 'Business Driven TPI' waarbij de flexibele clusterindeling een regelrechte vernieuwing is. (Deze clusters hebben trouwens helemaal niets te maken met de TestFrame clusters ;-)

In het eerste kwartaal van volgend jaar komt ISTQB met het expert level voor TPI. Dus, als je al het nodige van TPI afweet, kun je dat eindelijk aantonen met een certificaat. Natuurlijk moet je dan wel eerst een foundation certificaat en een advanced certificaat hebben. Dus als je die nog niet hebt, dan kun je nog gauw aan de slag. Wijziging ten opzichte van eerdere berichten: je hoeft niet ALLE advanced certificaten

(= full advanced) te hebben, met één (relevant) certificaat voldoe je aan de toegangseis (slag om de arm: deze regels zijn nog niet door alle reviewrondes heen, dus kijk nog even in de syllabus zodra die beschikbaar is).

Concrete aansporing tot actie: testers van Nederland, verbeter jezelf en je omgeving!

Prince2 2009 en testen

Door Hylke ten Cate
tn@testnet.org

Prince2 (Projects in a Controlled Environment) is een generieke gestructureerde methode voor projectbesturing. Deze is ontwikkeld door het Office of Government Commerce (OGC) van de Britse overheid en daarmee de Britse en later ook mondiale standaard.

In juni 2009 verscheen een nieuwe versie van Prince2, die Prince2 2009 werd genoemd. Volgens de website www.prince-2-2009.nl zou het verschil zijn:

Een van de nieuwe aspecten aan PRINCE2 2009 is dat het in een bredere context is geplaatst. PRINCE 2 2009 is daarmee minder een verza-

ming van op zichzelf staande managementactiviteiten, maar een projectmanagementmethode die rekening houdt met en daardoor beter toepasbaar is in verschillende omgevingen.

Met enige moeite konden op internet de verschillen met Prince2 2005 worden ontdekt. In het nieuwe boek zelf staat daar geen woord over in.

In 2009 zijn zeven grondbeginselen ingevoerd:

- Voortdurende projectrechtvaardiging;
- Leren van ervaring;
- Gedefinieerde rollen en verantwoordelijkheden;
- Besturen in fasen;
- Sturen op afwijkingen;
- Projectduur;
- Projectkosten;
- Projectkwaliteit;
- Projectomvang;
- Projectrisico;
- Beoogd projectvoordeel;
- Focus op producten;
- Aanpassen aan projectomgeving.

De acht componenten werden vervangen door zeven thema's. Configuratiemanagement kwam te vervallen. De overblijvende thema's zijn:

- Projectredenen, die het waarom aangeeft
- Organisatie, die het project aanvraagt, bepaalt het wie
- Kwaliteit bepaalt het wat
- De plannen bepalen hoe, hoeveel en wanneer
- Het risico gaat over 'wat, als'
- Gevolgen van wijziging rond het project
- Voortgang

Het aparte proces planning is vervallen.

De zeven resterende processen zijn verdeeld over aansturen, sturen en afleveren. Het afleveren is als proces toegevoegd.

- Opstarten hoort bij aansturen en sturen;
- Aansturen;
- Initiëren hoort bij sturen;
- Controleren van een fase is sturen;
- Managen van productaflevering;
- Managen van faseovergangen;
- Afsluiten van het project.

Tevens is een hoofdstuk over het aanpassen aan de projectomgeving toegevoegd.

Hiermee is de methode wel bruikbaar-der geworden en beter leesbaar. Het projectinitiatiedocument (PID) is ook wat minder heilig geworden.

Tot zover over Prince2 2009 zelf.

Vervolgens rees de vraag hoe een link is gelegd naar testen en implementeren.

Helaas moet ik constateren dat het begrip kwaliteit matig is uitgewerkt. In Prince2 2009 staat wel iets over testen en toetsen. Een begrip als kwaliteitsattribuut dat je ook zeer generiek kan toepassen, ontbreekt. De schrijvers compenseren dit niet door verwijzingen naar bijvoorbeeld ISTQB of ISO9126.

Ook het hoofdstuk 'afsluiten van een project' benadert het afsluiten vanuit een projectvisie. De schrijvers tonen dan weinig begrip voor begrippen als onderhoudbaarheid, gebruikersvriendelijkheid en productprestatie. Deze begrippen zou de opdrachtgever in de projecteisen verwerkt moeten hebben. De controle daarop aan het begin van het project is marginaal uitgewerkt.

Dan kun je aan het eind eigenlijk 'het over de schutting gooien' verwachten. Zelfs een verwijzing naar ITIL – evenals Prince2 een product van OGC – ontbreekt.

Voor een volgende versie van Prince2 zouden testen en implementeren meer aandacht moeten krijgen, al is het maar met verwijzingen.

Vrijheid in het land van freelancers

Door Anastassia Bote

Tel.: +31 (0)30 71.21.044

Twee jaar geleden heb ik de keuze gemaakt om mijn vaste dienstverband te beëindigen en verder in de testwereld te gaan als freelancer. Waarom? Veel mensen hebben mij dat gevraagd. Omdat persoonlijke ontwikkeling voor mij de hoogste goed is. Omdat ik bewust wil leven. En omdat deze vorm van werken en ontwikkelen mij meer vrijheid en controle over mijn leven geeft.

Het begon in 2007 tijdens mijn vakantie in Portugal. Geïnspireerd door de boeken van Anthony Robbins (NLP) en S. Covey (Seven Habits of Highly Effective People), heb ik een zelfanalyse uitgevoerd en een plan voor de toekomst bedacht. Deze exercitie heeft het voor mij duidelijk gemaakt dat carrière, voorspelbaarheid en een vast contract (dat ik op dat moment had) niet essentieel zijn voor mijn geluk. Vrijheid, flexibiliteit, continue ontwikkeling en genieten van de dingen die ik doe zijn wel sleutelfactoren voor mijn geluk. Toen ik dat begrepen had, heb ik de

beslissing genomen om freelancer te worden.

Nu heb ik de vrijheid om te kiezen waar ik werk: het land, de branche, de software, het project. Zo kan mijn volgende klus in België of Zwitserland zijn of misschien in Duitsland. Het kan met Credit Risk Management te maken hebben, of met Global Financial Markets (mijn huidige project), of op een totaal ander terrein liggen.

Ik kan zelf bepalen hoe veel vakantiedagen per jaar ik heb en welke cursussen ik voor mijn ontwikkeling ga volgen. Ik heb geen functioneringsgesprekken, geen verplichting een POP (persoonlijk ontwikkelingsplan) op te stellen.

Kortom, ik vind mijn werk leuk en de vorm waarin ik werk past perfect bij mijn persoonlijkheid en in de huidige fase in mijn leven. Als je dat gelooft, dan straal je de nieuwsgierigheid en de betrokkenheid uit. Dan ben je gedreven in de uitvoering van je werk en ben je in staat om meer toegevoegde waarde te leveren. Vanuit deze visie ontstaan op een natuurlijke wijze goede relaties met directe collega's, met business analisten, developers, projectleiders, projectmanagers, bemiddelaars op de arbeidsmarkt, detacheringbureaus, etc.

Naast mijn normale contractwerkzaamheden, werk ik ook samen met Haagse Hogeschool waar ik in de Opleidingscommissie van Management, Economie en Recht zit en ook afstudeerscripties beoordeel. Deze samenwerking levert mij frisse ideeën en nieuwe contacten op. Hoewel dit financieel bijna een liefdadigheidsactiviteit is, waardeer ik deze samenwerking enorm en wil ik dit zo lang mogelijk blijven doen.

Ook praat ik met ondernemers uit andere branches om nieuwe ondernemingsideeën te bespreken en om wellicht in de toekomst samen iets nieuws te creëren.

Dankzij dit netwerk, verspreid over verschillende organisaties, projecten, beroepen, verschillende landen en nationaliteiten, blijf je als freelancer op de hoogte van de ontwikkelingen in de markt en van nieuwe kansen en nieuwe projecten. Op deze manier blijf je nieuwe ideeën en inspiratie krijgen. Daarin zit voor mij ook het antwoord op de vraag: hoe blijf je aan de slag.

Mijn toekomst. Die ziet er goed uit! ☺ Ik heb zowel 'hands on' testervaring als ervaring met coördineren en leiding geven. Ik ben bekend met alle soorten tests: Unit Test, System Test, System Integratie Test, FAT, UAT, PAT. Ik heb zowel gewerkt in een lijnorganisatie (testafdeling) als in projecten. Met de watervalmethode maar ook met de agile / open up benadering. Ik voel me voorbereid en open voor alles. In het komende project wil ik me focussen op testcoördinatie en management omdat ik denk dat daar mijn toegevoegde waarde ligt. Ik zal zeker de samenwerking met Haagse Hogeschool continueren en blijven zoeken naar nieuwe ondernemingsideeën.

Het belangrijkste is om je bewust te zijn van de vrijheid die je hebt. Iedereen heeft alles in zich om gelukkig te zijn en zich te ontwikkelen. Ik weet zeker dat ik nog veel ga leren en fouten ga maken, maar ook ga genieten van nieuwe contacten en nieuwe kennis. Over een paar jaar zal ik nog sterker en beter zijn. Net zoals ik zeker weet dat ik nu sterker en beter ben dan enkele jaren geleden.

Testen en Crowdsourcing

Door Ewald Roodenrijs

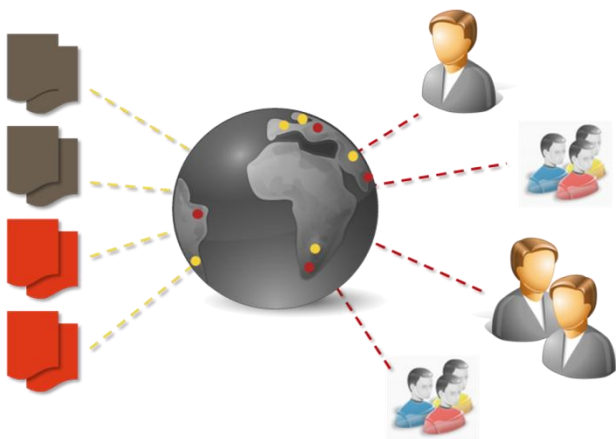
Ewald.roodenrijs@sogeti.nl

De wereld om ons heen verandert, grenzen vervagen, iedereen is bijna 24 uur per dag met iedereen verbonden en er zijn steeds meer manieren van communiceren. Steeds vaker is op internet het eerst te vinden wat volgend jaar belangrijk is. Zo bestaat op internet al langer het fenomeen crowdsourcing. Nu is mijn vraag: hoe kan ik crowdsourcing gebruiken bij het testen van software? Crowdsourcing is vrij vertaald vanuit het Engels volgens Wikipedia 'Een Engelstalige contaminatie, gebruikt om een recente ontwikkeling aan te duiden, waarin organisaties (overheid, bedrijven, instituten) of personen gebruikmaken van een grote groep niet vooraf gespecificeerde individuen (professionals, vrijwilligers, geïnteresseerden) voor consultancy, innovatie, beleidsvorming en onderzoek.' Een veel te lange en ingewikkelde zin, maar als ik dit omzet naar testen is het dus eigenlijk het gebruikmaken van onbekenden om jouw software te testen. Als testers gaan dan bij mij direct alarmbellen af: risico's! Onbekenden... mensen die ik zelf niet op een of andere manier onder controle heb... Maar daarnaast kan ik hierdoor wel experts krijgen die de testen gaan uitvoeren. Dan niet testexpert, maar materie-experts. De vraag die rijst is hoe ik crowdsourcing effectief kan inzetten voor het testen van bepaalde software applicaties? Want crowdsourcen is goedkoop en er zijn heel veel resources beschikbaar die in hun 'vrije tijd' voor mij kunnen testen.

WAT NU?

Hoe zet ik crowdsourcing nu eigenlijk in voor het testen van applicaties? Allereerst is het belangrijk te bepalen op welk moment je het testen wil laten uitvoeren. Natuurlijk testen moet zo snel mogelijk in het ontwikkelproces worden opgepakt, maar het gaat hier om in welke status van het product wil je deze 'buiten' zetten. Bij crowdsourcen is het van belang dat het product zo goed is dat je geen afbreukrisico aan je 'naam' moet hebben als het product wordt aangeboden. Ofwel: je moet in ieder geval zelf vertrouwen hebben in het product. Dat hoeft echter niet feilloos te werken, dat gaan anderen voor jou testen. Zodoende zal ik een product moeten laten testen dat eigenlijk al een systeemtest heeft ondergaan.

Hierna is het zaak te weten wie je wilt laten testen, dus welke type mensen wil je laten testen. Zijn dit mensen uit de uiteindelijke doelgroep of juist technische mensen. Zo ook kan je om security testen uit te voeren hackers en/of crackers benaderen. Ook is het zaak om de omvang van de groep te weten. Hoeveel mensen wil je laten testen? Dus wie ik wil laten testen en met hoeveel zijn voor mij belangrijk.

Als eenmaal bekend is wie je wilt laten testen is het zaak deze groep te benaderen met een reden waarom ze voor jou gaan testen. Voor game leveranciers is die reden dat het leuk kan zijn om een nieuw spel te kunnen uitproberen, want dat is het eigenlijk. Door mensen jouw applicatie te laten zien zullen ze het uitproberen. Een andere reden kan zijn dat mensen de eersten willen zijn die bepaalde innovatieve software kunnen gebruiken. Natuurlijk bestaat een mooie dooddoener: geld. Als men voor jou een bepaalde tijd test, levert hen dat een som geld op. Al deze zaken zijn 'pleasers', redenen waarom mensen voor jou hun vrije tijd willen besteden om te testen. Dus moet ik de pleaser van mijn doelgroep bepalen.

Maar het allerbelangrijkste is controle. Niet de controle op de mensen, maar controle op wat wordt getest. Ik moet dus weten wat wordt getest. In de analyse tijdens het testen is het belangrijk het testen te kunnen volgen. Ik zeg met name tijdens, want achteraf kan ik geen reactie meer geven. Dus ik moet de testuitvoering kunnen volgen, misschien niet real-time, maar na elke dag wil ik de resultaten van de testen kunnen analyseren. Deze mogelijkheid moet dus wel aanwezig zijn. Als ik er daarna tijdens het testen achter kom dat mensen steeds hetzelfde zitten te doen terwijl dat geen noodzaak heeft, want het werkt al perfect, er zitten geen risico's op of het is niet belangrijk, moet ik kunnen reageren. Ervaring van anderen leert dat het vriendelijk vragen dat niet meer te doen dit negen van de tien keer wordt genegeerd. Dus ik moet dingen aantrekkelijker maken om te testen. Dit kan door andere dingen minder aantrek-

kelijk te maken, bijvoorbeeld het tijdelijk verwijderen ervan. Ik moet dus van tevoren nadenken hoe ik dit kan doen. Dit kan ik doen door op te geven wat ik getest wil hebben, zoiets als testgevallen.

Om crowdsourcing goed in te kunnen zetten moet ik toch eigenlijk wel gestructureerd bezig zijn. Want een aantal dingen moet ik van tevoren al bepalen, namelijk:

- In welke staat is mijn te testen product?
- Wie voeren de testen uit en met hoeveel?
- Wat is de pleaser voor deze mensen?
- Wat laat ik testen en wat niet?

WIE DOEN HET AL?

Waarom moet ik gaan crowdsourcen en wie crowdsourcen nu al? Iemand die aan crowdsourcen doet en die ieders verbeelding toch wel aanspreekt is de president van de Verenigde Staten. Barack Obama gebruikt crowdsourcing om politieke problemen aan het grote publiek voor te leggen en hun om input te vragen. Maar ook bedrijven als Boeing, Proctor & Gamble en anderen gebruiken crowdsourcing. Onder andere voor hun R&D. Op de website InnoCentive kunnen bedrijven bepaalde problemen laten uitzoeken door anderen en hiermee kunnen die dan geld verdienen, als ze het juiste antwoord kunnen geven. Ook bedrijven als Microsoft en Google gebruiken eigenlijk al tijden crowdsourcing. Zij stellen beta's beschikbaar voor een bepaalde groep mensen en laten deze mensen gedurende een bepaalde tijd gebruikmaken van hun software. En de resultaten stromen binnen.

Crowdsourcing is een mogelijkheid om testen uit te kunnen voeren tegen mischien wel een geringe kostprijs. Daar komt echter wel een aantal risico's bij kijken. Deze risico's kan je inperken door te bepalen wat je nu eigenlijk wil doen met crowdsourcen. Als de risico's kunnen worden afgedekt met adequate maatregelen, heb je een grote groep potentiële resources gevonden die tegen een lage prijs voor jou kunnen gaan testen.

Test de CRISIS !!#☹️#!!

Door Hans van Loenhoud

loenhoud@inga.nl

TNN wil **👉 JOU 👈**

Beste lezer, wij, de TNN-redactie, hebben je hulp nodig. Het is crisis en we zitten tot over onze oren in de zorgen. We denken dat we er komend najaar zo slecht voor staan, dat we het nauwelijks redden om een decembernummer te maken. Dus hebben we besloten dit rampjaar 2009 af te sluiten met een themanummer. Het thema is - je raadt het al - de CRISIS.

Aangezien tegen die tijd de voltallige redactie met Mexicaanse griep op bed zal liggen, zullen jullie, geachte lezers, het themanummer vol moeten schrijven. Dat moet toch kunnen lukken. Als slechts één procent van onze bijna 2000 TestNet leden de pen, nou ja, het toetsenbord ter hand neemt en een stukje schrijft, dan hebben we in december een dubbeldik Kerstnummer dat het fantastisch doet bij de open haard en zo de gure kou buiten voor een paar uurtjes doet vergeten.

NU SERIEUS

Dat themanummer is geen grap. Het is crisis en dat is ook op ons testers van invloed. Welke invloed? Dat is nu precies wat wij met elkaar willen delen.

We zoeken testers die vanuit de praktijk beschrijven wat de crisis voor het testvak en voor henzelf betekent.

Een paar mogelijke onderwerpen:

- Wordt de laatste tijd anders getest?
- Hebben opdrachtgevers meer aandacht voor (financiële of andere?) risico's?
- Nemen de budgetten voor testen toe of wordt juist bezuinigd?
- Meer testen in minder tijd?
- Minder projecten, dus minder testwerk?
- Is het allemaal tijdelijk of zijn blijvende veranderingen in het testvak waarneembaar?
- Wat merk je als tester van de crisis? Is het een hype die overwaait of is het echt?

EVEN PERSOONLIJK

Andere onderwerpen die ons boeien, zijn van meer persoonlijke aard. Dan denken we aan zaken als:

- Zit je op de bank? Hoe ervaar je dat? Hoe vul je je tijd? Wat zijn jouw vooruitzichten?
- Of ben je wellicht ontslagen? Hoe ging dat in zijn werk? Wat betekent dat voor je? Wat nu?
- Mogelijk zijn je arbeidsvoorwaarden of je carrièreperspectieven verslechterd. Vertel daar eens wat meer over.
- Of is de crisis als keerzijde van de medaille voor jou juist een kans, die je met beide handen hebt aangegrepen, waardoor je met sprongen vooruit bent gegaan in

positie, aanzien, ontplooiing, salaris ...

Uiteraard is het in dat soort verhalen wellicht handig om personen en bedrijven niet allemaal bij naam te noemen. Oftewel, als je in jouw bijdrage anoniem wilt blijven, dan kan dat uiteraard.

EN ZAKELIJK

Ook TestNet-ers die namens hun bedrijf een bijdrage willen schrijven zijn van harte welkom. Ik reken er een beetje op dat die de positieve kant benadrukken; de meeste ondernemers zijn nu eenmaal onverbeterlijke optimisten. Als je ons wilt laten weten hoe jouw bedrijf kansen benut in deze markt, groeit tegen de verdrukking in, innovatieve producten en diensten ontwikkelt, nadenkt over de booming business na de crisis, dan stellen wij daar graag een stukje TNN voor beschikbaar (zolang het geen platte reclame wordt natuurlijk). Gaat het onverhoopt slecht met je bedrijf, dan willen we dat ook weten. Hoe worstel je met de dilemma's van krimp, gedwongen ontslagen, dreigend faillissement, een lastige curator of ...

PRAKTISCH

Doe je mee? Stuur dan vóór 15 oktober een mail naar redactie@testnet.org en vertel ons waar je een bijdrage over wilt schrijven met een globale outline van de inhoud en een inschatting van de omvang.

Zowel korte column-achtige stukjes als langere beschouwende stukken zijn welkom. We proberen uit de aanmeldingen een evenwichtig TNN-nummer te destilleren en laten je begin november weten of we iets met je bijdrage

kunnen doen. De uiteindelijke kopij moet eind november binnen zijn. Aarzel niet langer, laat je collega testers meeprofiteren van jouw schrijftalent en meld je aan. Dan maken we samen korte metten met de crisis, op z'n minst de crisis van de TNN-redactie. Alvast bedankt, we rekenen op jullie!

De Dag van ...

Ine Lutteman

Door Ine Lutteman

Ine.Lutteman@nl.equens.com

6.00 Wekker en haan gaan af. Teken dat de nieuwe dag begonnen is – meteen weet ik ook weer waarom we onze haan Luciano (naar Pavarotti) genoemd hebben.

Ik heb een half uur om te douchen, aan te kleden en te ontbijten. Iets wat voldoende is mits er geen andere huisgenoten voor mijn voeten lopen. Vandaag snurkt alles door, dus ik haal het ruimschoots.

6.30 Op weg naar de bushalte bij de Witte Bergen. Equens heeft iedereen een Utrecht Mobiel pas gegeven waarmee je gratis gebruik kunt maken van openbaar vervoer van/naar Utrecht. Helaas geldt de kaart alleen voor buslijn 700 vanaf Hotel de Witte Bergen. En daar gaat geen enkele bus vanuit Eemnes naar toe ... Ben dus bezig een persoonlijke bushalte op Eemnes te krijgen. Maar goed, voorheen reed ik alleen in ons Troubadours busje elke ochtend naar Utrecht, nu rijd ik alleen in een luxe touringcar met chauffeur! Ik ga erop vooruit!

6.55 De bus rijdt voor en om 7.15 stap ik op Europaplein in Utrecht uit. Nog tien minuten lopen en ik ben bij de koffieautomaat op de vierde etage van het Equens gebouw. Daar zetelt mijn afdeling: Switching & Authorization van het cluster Cards Processing. Hier zeilen met miljoenen per dag de transacties van betaal- en geldautomaten over de switch naar hun bestemming.

Wij testen de switch en de bijbehorende applicaties: blokkeren van passen, gedelegeerd autoriseren als een host bij een bank niet bereikbaar is, gastgebruik zodat je met je pas op alle automaten kunt betalen of geld opnemen, om er een paar te noemen.

Het is nog rustig en eerst wordt uitgebreid het weekend besproken (nee, ik vertel niet dat ik als kabouter bij de Shell stations heb staan zingen ter promotie van de fuelsave brandstof) terwijl de computers opgestart worden. Vervolgens de mail doorlezen en mijn agenda bekijken. Geen invoeringen gehad dit weekend, dus voor ons domein waarschijnlijk geen grote incidenten te verwachten. Even kijken wat met de overige systemen gebeurd is en de meldingen van afgelopen nacht te bekijken. Ziet er rustig uit, dus daar is vandaag voor mij geen extra werk van te verwachten.

8.30 Geleidelijk aan zijn de overige niet-op-vakantie-zijnde collega's binnengedruppeld – de een wat rumoriger dan de ander – en zijn we al vijf bakken koffie verder. We worden wakker!

Vooruitlopend op realisatie van het testcluster is deze week vast de muur tussen onze kamer en onze naaste afdeling Acquiring POS Online gesloopt zodat we op een kamer met 24 man

zitten. Een uitdaging op zich! De reacties van de vakantiegangers die dit even gemist hebben variëren.

Ik heb inmiddels al een verlanglijstje van mensen die ik vandaag nog even wil spreken voordat ze op vakantie gaan of definitief uit het team vertrekken – een aantal externe contracten is niet langer verlengd.

Eerst maar even de testsystemen controleren en een paar wijzigingsverzoekjes doorvoeren. Ik ben op dit moment nog even aanspreekpunt voor alle (routerings)wijzigingen in de testsystemen – in mooie benaming testbeheerder. Er moet vandaag een stress-test worden uitgevoerd waarvoor de verbindingen nog even nagelopen moeten worden en een gateway naar Italië opgebouwd wordt.

Na de migratie naar Itanium systemen was de status van alle koppelingen op de testsystemen even onduidelijk omdat tegelijkertijd ook netwerkbeheer een nieuw zonemodel heeft ingevoerd met nogal wat consequenties voor onze firewall instellingen.

Daarnaast zorgde de invoering van SE-PA incloud voor een compleet andere manier van routeren, dus moesten de zeven testswitches (à 140 nodes) 'even' bijgewerkt worden. Het configuratie-overzicht is nu weer zo goed als compleet en alle mogelijke varianten zijn weer te testen. Snel overdragen dus!

9.30 Werkoverleg op onze kamer. Even een kort overzicht van de gebeurtenissen van afgelopen week, status van de releases en validatietrajecten met de banken en de planning voor de komende week. Iedereen kan even vertellen wat hij aan het doen is en of hij problemen voorziet of extra onder-

steuning nodig heeft of juist ruimte heeft om ergens anders even bij te springen.

Het is nu een beetje komkommertijd. De release is pas ingevoerd dus de druk is even van de ketel. Wel zijn er de nodige validatietrajecten en wordt deze tijd benut om kennis uit te wisselen. Ideale tijd ook om een aantal voorbereidingen voor het testcluster te treffen. Zo wordt op dit moment op alle afdelingen binnen ons cluster een TPI meting gedaan om de verschillende niveaus van de afdelingen die samen op gaan in het testcluster in kaart te brengen en acties te kunnen definiëren om ze geleidelijk op één lijn te krijgen.

Gelukkig kwam Sogeti met de vraag of wij voor het nieuwe BDTPi (business driven TPI, aangepast op TMap Next) geen onderdeel van de pilot wilden worden. Ja graag! Zet alles weer een beetje in een stroomversnelling. Komende weken worden de interviews gehouden en Loek Wilhelmus biedt ondersteuning. Ik ben benieuwd naar de resultaten. Er wordt overal getest op ervaring en enorme domeinkennis.

Er wordt dan ook een cursus TMap foundation gegeven om iedereen eenzelfde begrippenkader mee te geven. De animo was groot en daar ben ik erg blij mee; ik geloof niet in voorgeschreven opleidingen. Voor een aantal is het een opfrisser, voor de nieuwelingen een eerste basis, maar iedereen praat nu weer over hetzelfde.

10.00 Overleg extended PT PCI COPS. Klinkt enorm interessant, maar is het niet. Een tweewekelijks overleg vanuit het PCI compliance project om de status te bespreken. Wel erg belangrijk, maar voor mijn gevoel wordt er te veel gepraat en te weinig afgestemd met de

overige deelprojecten; dat weten ze inmiddels. Hoe dan ook, eindelijk komt de vaart er nu een beetje in en heeft de inventarisatie een gestructureerde aanpak gekregen.

Ik ben gevraagd de QSA opleiding te volgen. Lijkt me leuk, dus waarom niet? PCI is tenslotte niet eenmalig maar moet in de werkwijze van iedereen een plaats krijgen. Hoewel ik absoluut achter de uitgangspunten van PCI sta, erger ik me er wel aan dat alle financiële instellingen zich zo laten dwingen door instanties als VISA en MasterCard met hun oneindige compliance regels die binnen onmogelijke termijnen ingevoerd moeten zijn. Waarom heeft de Europese Centrale Bank hier zelf geen richtlijnen voor opgesteld? Een gemiste kans.

11.30 Lunch. Met z'n allen naar de kantine samen lunchen en daarna nog even collectief in het zonnetje zitten. Volgens mij zijn wij het enige team dat ook als team gaat lunchen en luchten. Het is wel een hecht kluppie geworden afgelopen jaren. Ik ben dan ook erg benieuwd hoe dat gaat worden na de reorganisatie waarbij alle afdelingen in vier clusters worden opgedeeld. Zal voor een aantal mensen nog wel slikken worden.

12.00 Zowaar contact met mijn Engels sprekende Indiër uit Rusland. Een connectietest voor een aangesloten partij die alles uitbesteed heeft. Gaat goed zolang de connectie goed is, maar als er een probleem in de verbindingen ontstaat, is het altijd lastig te bepalen waar het zit. Zolang het maar hier intern is, is het snel op te lossen, maar wanneer het achter de firewall naar buiten is blijken nog twee andere par-

tijen bij betrokken te zijn en wordt het een moeizaam gebeuren.

Volgens mij zijn we er nu bijna uit. Het zou fijn zijn als we deze week de verbinding weer eens fatsoenlijk op krijgen. Het is ook lastig om een verbinding goed afgestemd te krijgen. Er zitten naar Rusland zo'n zes vertalingen van het IP-adres tussen, dus ik zie hier iets heel anders binnenkomen dan waar zij vandaan sturen. Communiceert niet echt handig. Zonder totaaloverzicht van alle NAT adressen wordt het zoeken naar een speld in een hooiberg, maar dat overzicht heb ik nu gelukkig.

Onze afdeling Systems & Connectivity is verantwoordelijk voor de verbindingen en ik hoor bij een applicatieafdeling die zij moeten faciliteren. Deze splitsing is niet echt ideaal; ik heb hen soms acuut nodig voor de externe verbindingen met onze switch maar hun prioriteiten liggen vaak heel ergens anders.

Toch de manager maar weer eens op aanschieten - ik wil een vast aanspreekpunt voor ondersteuning en een andere positionering van ons testnetwerk binnen het zonemodel - en in afwachting daarop morgen maar weer een paar kilo drop bij de jongens naar binnen schuiven.

13.00 Overleg over RLcM. Bedoeling is dat er een Equens breed Requirements Lifecycle Management opgezet gaat worden. Jammer alleen dat niet iedereen die er iets over roept ook weet wat een requirement überhaupt is. Ja, ik ben er weer tussen gesprongen en ben nu betrokken bij het opstellen van een centrale richtlijn.

Idee was eerst direct Equens breed requirements management in te richten,

maar ik heb bepleit dat vooralsnog per cluster te doen. Houdt het wat overzichtelijker en is wat makkelijker te coördineren. Als we zorgen dat de clusters het op eenzelfde manier gaan vastleggen, kan het altijd nog wel een keer samengevoegd worden. Dat is nu echt een stap te ver.

Deze week nog een Plan van Aanpak schrijven om het voor ons cluster in te richten. De centrale basisdocumenten en templates liggen al klaar.

Na een akkoord kan worden gestart met de workshops om het beeld en begrippenkader bij iedereen gelijk te stellen en de taken te verdelen. Nieuwe projecten moeten dan direct volgens de richtlijn gaan werken en parallel wordt er in een apart traject gestart met het beschrijven van de requirements van onze legacy systemen.

14.00 Nog even verder aan de Italië gateway. Tussendoor wat telefoontjes met Rusland en nog even langs bij Risk Management om de TestNet themamiddag van 27 augustus te bespreken. Is wel handig als iedereen dan ook het pand binnen mag ... Een evenement in het NBC is makkelijker te organiseren!

15.00 Overleg over beheer van test-tooling. Met het testcluster zal ook een centraal tool- en licentiebeheer ingericht worden. Is een lucratieve zaak; heb dit jaar al ruim 20.000 euro bespaard door eens kritisch naar de licentie van onze testsimulator te kijken. Ik ben het alleen niet eens met het plan van aanpak dat geschreven is. De argumenten die gebruikt worden kloppen niet en de drive om het in te richten moet een andere zijn dan hier beschreven is. Wordt dus nog een discussie. Hoewel, van de elf pagina's zijn er vijf uit een boek gekopieerd dus die zijn

over te slaan. Ik ben eigenlijk op dit moment allang blij als overzicht bestaat in wat welke afdeling heeft en wat ze werkelijk gebruiken. Het toolbeheer moet in elk geval anders opgepakt worden dan hier beschreven.

16.30 De discussie is achter de rug, de lijn is weer helder en de neuzen staan weer in dezelfde richting. Het enthousiasme voor het testcluster is geweldig, maar er moet wel voor gewaakt worden dat alle goedbedoelde initiatieven naar eenzelfde einddoel streven en met elkaar in lijn zijn. Hier loop ik op dit moment dus steeds tegenaan en dan moet ik - zonder mensen te ontmoedigen - ze steeds weer zachtjes de goede kant uit duwen.

Betekent af en toe een flinke aanslag op mijn geduld, maar dat is een goede training voor me!

Overigens op de gang de netwerk manager nog even aangeschoten. Morgen een afspraak om een projectopdracht te definiëren om ons testnetwerk beter te positioneren binnen het zonemodel! Komt vast goed.

17.15 Mijn collega sluit af en aangezien ik een lift van hem krijg ga ik hetzelfde doen. Snel een paar afspraken verzenden en een telefoontje. En dan: op naar mijn gezin, kippen en logeerkonijn in de hoop nog even in de achtertuin van de zon te kunnen genieten voordat de vergadering van het bestuur van het Gooische Openluchttheater begint!

18.00 Thuis. Eerst met Leon en Lieke eten en daarna nog even met Lieke spelletjes gedaan en gelezen in de tuin.

20.00 Het bestuur van het Gooische openluchttheater De Lieberg op bezoek. We bespreken de organisatie van

de laatste twee voorstellingen van dit seizoen: kinderopera 'Rigoletto' en familievoorstelling 'Liever een beetje gek'. Rigoletto was voor ons qua inkoop een dure voorstelling en moest dus publicitair goed ondersteund worden.

Het is een kleurwedstrijd geworden. Bij groep 3 & 4 op de scholen in Eemnes is de kleurplaat verspreid en ik heb hem op de website gezet om te downloaden.

22.00 De belangrijkste punten zijn besproken dus is de wijn opengetrokken en is nog tot 23.00 van alles er omheen aan de orde gekomen. Toen iedereen vertrokken was en de kaarsjes op waren heb ik mijn bed opgezocht, want, ja, Luciano en de wekker gaan om 6.00 weer af.

Vijf vragen aan ...

Jeanne Hofmans

jho@improveqs.nl

IK VIND TESTEN EEN LEUK VAK WANT ...

het werk is zo afwisselend. Ieder bedrijf en ieder project kent weer andere aandachtspunten. Ik vind het erg leuk en uitdagend om juist die punten op te pakken en te kijken waar verbetering mogelijk is. Vooral het vinden van een praktische oplossing die toch het gedachtegoed van de gebruikte standaard of methode in stand houdt, geeft mij veel voldoening.

HET GROOTSTE MISVERSTAND OVER TESTEN IS ...

dat testen nog steeds appeltje eitje is. Zelfs nu nog zie je vaak een houding

van: 'O jee, ze gaan het hele feest weer optuigen met testplannen, risicoanalyses en misschien wel testtechnieken.' Men beschouwt dit alles als pure overhead. Nu heeft men daar soms een beetje gelijk in ... Dat neemt niet weg dat de meeste systemen tegenwoordig zo complex zijn en de budgetten zo beperkt dat je echt niet langer af kan met wat 'gefröbel' van een enthousiaste gebruiker. Ik ben wel een voorstander van het inplannen van vrijere testen waarbij domeinkennis en testkennis een grote rol spelen. Maar dan vooral als onderdeel van een grote testaanpak.

OVER VIJF JAAR ZIE IK MIJZELF IN DE FUNCTIE VAN ...

allround testmanager. Dat werk doe ik nu al deels, maar ik wil zo veel mogelijk ervaring opdoen en daarmee mijn werk verdiepen. Je leert het meest door bij verschillende bedrijven en/of projecten aan de slag te gaan. Bovendien is een gebruikerstest is iets heel anders dan een systeemtest.

En een embedded systeem is weer anders dan een financiële applicatie. Het is mijn streven zo lang mogelijk in alle gebieden inzetbaar te blijven.

EEN TESTER MOET ZEKER BESCHIKKEN OVER DE VAARDIGHEID OF KENNIS OM ...

te communiceren. Als je niet kan aangeven waarom testen belangrijk is of waarom een bepaalde aanpak de voorkeur heeft zul je nooit je werk optimaal kunnen uitvoeren. Als je niet weet te overtuigen zul je te weinig budget krijgen of zal misschien zelfs je testadvies in de wind worden geslagen.

Toch denk ik dat communicatieve vaardigheden alleen ook niet genoeg

zijn. Ik verwacht van een tester of test-manager wel dat hij of zijn afdoende testkennis heeft. Met testkennis bedoel ik kennis van mogelijke technieken en tools. De term risicoanalyse zou zeker geen vraagtekens mogen oproepen, maar ook methoden voor het maken van plannings moeten bekend zijn.

In de toekomst hoop ik dat binnen het testvakgebied een stukje mentaliteit is veranderd, omdat het soms jammer is dat zoveel tijd gaat zitten in politieke discussies, dat je bijna niet meer toekomt aan je eigenlijke werk zoals het neerleggen van een goede testaanpak. Dit is een traject wat behoorlijk tijdrovend kan zijn, maar waarmee men behoorlijk wat winst kan maken. Hoe beter men dit zich realiseert en ernaar acteert, hoe beter de doelstellingen ook echt gehaald kunnen worden.

IK GEEF DE VRAAG DOOR AAN KAJ FEIS, OMDAT ...

Kaj een hele aardige vent is met veel kennis over test tooling. We zijn collega's bij Improve Quality Services, maar hebben helaas nooit samen in een team gezeten. Kaj weet altijd met een besmettelijk enthousiasme over testtools te vertellen. Ook hij is altijd bereid mee te denken als je ergens mee vastloopt. Kortom, een fijne collega.

Waarom ben ik geen lid van TestNet?

Door Dave Klimsop
dave.klimsop@pontefract.nl

HOEZO GEEN LID?

Een wellicht merkwaardige titel voor een artikel dat geschreven is voor TestNet-leden. Toch kan het antwoord op deze vraag verhelderend zijn.

Allereerst kort iets over mezelf. Ik ben een softwaretester met een kleine tien jaar ervaring in dit vakgebied. Heb talloze opdrachten, meestal met succes, vervuld in heel Nederland (maar vooral in de Randstad) in eerste instantie voor detacheerders en nu al enige tijd als zelfstandige.

Mijn specialiteiten zijn het inrichten van testprocessen en het toepassen van testspecificatietechnieken. Voor beide onderwerpen heb ik in de afgelopen jaren zelfs opleidingsmateriaal vervaardigd dat me vaak goed van pas is gekomen, zeker bij het begeleiden van trainees om maar een voorbeeld te noemen. Het goed beheersen van testspecificatietechnieken is in mijn ogen een, zelfs onder testers, zeer onderschatte, ondergewaardeerde maar cruciale vaardigheid, doch dit terzijde.

Goed, terug naar de vraag die in de titel van dit artikel staat. In de tien jaar dat ik test ben ik meermaals in contact gekomen met testprofessionals die bij TestNet betrokken waren. Geregeld is mij verteld over TestNet en vaak klonk dat erg uitnodigend. Dat ik in al die tijd desondanks geen lid ben geworden heeft grofweg twee redenen: scepsis en gebrek aan een doel ...

SCEPSIS

Mijn allereerste werkgever (een grote detacheerder) had in de tijd dat ik daar werkte een groep capabele en gemotiveerde testers in dienst. De sfeer onder collega's was erg goed en de bereidheid om elkaar te helpen een hoger plan te bereiken was volop aanwezig.

Vanuit de testgroep ontstonden ook spontaan initiatieven om dat vakgebied verder te professionaliseren. Zeer positief dus.

Er was echter één beperking: het management ondersteunde deze initiatieven niet. Ja, officieel natuurlijk wel. Maar in de praktijk kwam daar weinig van terecht. Na veel aandringen van medewerkers besloot het management om een overleg- / kennisuitwisseling- orgaan in het leven te roepen: Het Testforum.

Dit testforum draaide uit op een regelrechte teleurstelling. Het werd een plek waar goede ideeën om zeep werden geholpen, waar non-issues te berde werden gebracht en waar mensen die niks zinnigs te melden hadden het hoogste woord voerden.

Onder andere door bovenstaande ervaring (ik kan nog meer van dit soort voorbeelden noemen), heeft het mij toch wat huiverig gemaakt voor welke vorm van kennisuitwisseling dan ook. Ik heb een zeer druk sociaal leven en tijd spenderen aan bijeenkomsten waar ik het gevoel heb dat ik mijn tijd aan het verdoen ben, vind ik zonde.

GEBREK AAN EEN DOEL

Is TestNet een nutteloze praatgroep waar ik weinig te zoeken heb? Die indruk heb ik niet, afgaande op wat me verteld is, maar aarzelen doe ik wel.

Ik heb – misschien onterecht – zelden het idee gehad dat TestNet een (belangrijke) rol kan spelen in mijn ontwikkeling en mijn informatiebehoefte.

Ervan uitgaande dat TestNet werkelijk meerwaarde heeft, wat zou ik er dan willen halen of willen brengen? Kortom, wat wil ik met TestNet?

EN NU?

Misschien dat ik hier meer over kan zeggen als ik eenmaal ervaren heb wat TestNet te bieden heeft. Of ik nieuwsgierig geworden ben tijdens het schrijven van dit artikel naar wat TestNet mij eventueel te bieden heeft?

Ongetwijfeld was dit (ook) de bedoeling van mijn collega en prominent TestNet lid die mij vroeg om een artikel te schrijven met deze titel.

De verleiding om toch eens te gaan kijken is in ieder geval toegenomen. Mijn collega heeft dus wel iets bereikt. Nu nog afwachten of dit ergens toe gaat leiden.

Trends in testen: vijf voor twaalf

Door Bart Watertor

INLEIDING

Nederland kent een zeer actieve vakvereniging voor testers in de ICT: TestNet. Momenteel zijn 1600 professionals lid van deze vereniging.

TestNet bestond in 2008 al weer tien jaar en vierde dit met het uitbrengen van een boek, waarin toonaangevende professionals de balans opmaken na tien jaar softwaretesten in Nederland. Het is goed je geschiedenis te kennen. Het verklaart deels waarom je bent waar je nu bent. Maar de geschiedenis biedt ook aanknopingspunten voor de toekomst. En dat is wat de auteurs van dit artikel zoeken.

Twaalf toonaangevende testprofessionals kregen vijf hoofdvragen voorgelegd: Wanneer gaan we testen? Wat

gaan we testen? Hoe gaan we testen? Wie gaat er testen? Waar gaan we testen? De antwoorden op deze vijf hoofdvragen zijn via open interviews verkregen en worden in dit artikel weergegeven.

WANNEER GAAN WE TESTEN OFWEL...

de tester denkt mee in het hele proces.

Alle collega's zijn het er over eens: testers bewegen zich naar voren én naar achteren in het proces. De tester moet vanaf het begin van het proces betrokken zijn, omdat daar de requirements worden vastgelegd. Requirements worden getest in de acceptatiefase; aan het eind. Het belang van testbare requirements wordt ook door iedereen benadrukt. Alleen de tester, zegt Tim Koomen, kan de testbaarheid van een requirement het beste beoordelen. Mark Westenberg vindt dat op dat moment de impact op het testproces al kan worden bepaald. Egbert Bouman ziet door verdergaande integratie van applicaties en ICT-oplossingen meer nadruk komen te liggen op de voorkant van het proces. Requirementstrajecten, pakketselecties en Proof of Concepts bepalen de meest geschikte oplossing. Bob van de Burgt meent dat reviews in dit vroege stadium ook belangrijk zijn. Derk-Jan de Grood en Erik van Veenendaal zijn van mening dat de tester in deze fase ook meerwaarde kan bieden door mee te denken over de volledigheid en de logica. Hans van Loenhoud ziet daarnaast ruimte om de 'fit for purpose' van oplossingen door de tester te laten onderzoeken door het inrichten van een klein gestructureerd testproces. Gerard Kruijff, Marcel Hogenhout en Eibert Dijkgraaf denken dat deze verschuiving gevolgen heeft voor

de rol van de tester. Enerzijds beweegt deze zich meer naar de kant van de ontwikkelaar toe. Derk-Jan de Grood en Erik van Veenendaal spreken zelfs van het zich verdiepen in elkaars taken. Anderzijds bestaat de tester die nauw gaat samenwerken met eindgebruiker. De testprofessional moet uiteindelijk meer IT-er worden, denkt Maurice Siteur. In een agile omgeving ontkom je niet aan een verschuiving naar voren, is de mening van Erik van Veenendaal en Anko Tijman. In agile zijn zelfs al concrete testgevallen gemaakt nog voor met de bouw is begonnen.

WAT GAAN WE TESTEN OFWEL...

meer dan alleen de applicatie.

Wat we testen is software en geïntegreerde componenten, zegt Erik Van Veenendaal. Het gaat om productkwaliteit. Anderen stellen juist de klant centraal. Dat betekent in de praktijk het testen van ketens en processen. Bob van de Burgt, Hans van Loenhoud en Gerard Kruijff zien het belang van procedures, wet- en regelgeving toemenemen. Dit geldt niet alleen voor de business maar ook voor het testen zelf. Er komt meer aandacht voor integratie van applicatie en werkprocessen, vinden Maurice Siteur en Tim Koomen. Het belang van de business value bij het testen neemt toe.

Naarmate de klant meer kennis krijgt, gaat deze ook meer invloed uitoefenen op het testproces. Egbert Bouman merkt dat de risicoanalyse door de klant juist wordt gebruikt om te bepalen wat minder hoeft te worden getest, in plaats van meer.

Vanuit de business geredeneerd, stelt Anko Tijman, is optimaal gedrag dat

het systeem precies doet wat het testscript zegt. Dit wordt bereikt als de tester de functionaliteit van het systeem beschrijft. Het testen verloopt dan parallel aan de beschrijving van de requirements.

Juist het testen van non-functionele requirements zal een hoge vlucht nemen, verwacht Tim Koomen. Maar dan wel de 'harde' zoals veiligheid en performance. Deze zijn goed specificeerbaar en kwantificeerbaar. De rol van usability testing blijft volgens Tim beperkt. Mark Westenberg ziet daarentegen wel een grote rol weggelegd voor usability testing. Klanttevredenheid is een belangrijk speerpunt voor bedrijven en hij ziet daarbij een kans weggelegd voor usability labs.

HOE GAAN WE TESTEN OFWEL...

oud en nieuw gaan prima samen.

Het V-model lijkt de levensduur te hebben van een oude dieselmotor: rechttoe, rechtaan en 'still going strong'. Volgens Mark Westenberg is daar niets mis mee: het is een oud ding maar vormt nog steeds een goede basis om mee te beginnen. Agile is volgens hem te link om zo maar mee te starten zonder een volwassen organisatie. Gerard Kruijff en Hans van Loenhoud zien het V-model ook nog wel een tijdje bestaan, naast nieuwe technieken als agile. Het gaat om de kunst van de vakman bij het toepassen van methoden. Erik van Veenendaal is van mening dat het V-model nog prima kan worden gebruikt, zolang de requirements en specificaties helder zijn. Maar alle geïnterviewden zien in meer of mindere mate de opkomst van agile ontwikkelmethodieken, al dan niet in combinatie met het V-model. Bob van

de Burgt en Egbert Bouman constateren daarnaast dat agile ook inpasbaar is in het V-model: agile ontwikkelen in combinatie met herhaald testen aan de onderkant van het V-model. Het W-model, aldus Egbert. Tim Koomen zegt dat het V-model aangeeft welke testsoorten bestaan. Al deze testsoorten zijn ook toepasbaar binnen agile. Maar, zo stellen Marcel Hogenhout en Egbert Dijkgraaf, agile systeemontwikkeling is op dit moment 'the way to be'. Derk-Jan de Grood is het daarmee eens, want de markt stelt steeds hogere eisen en wil snelheid. Maurice Siteur denkt dat testen weleens minder noodzakelijk zou kunnen worden met het meer volwassen worden van ontwikkelprocessen. In agile maakt kwaliteit namelijk een integraal onderdeel uit van het proces. Tot slot is Anko Tijman duidelijk over het V-model: de letterlijke interpretatie ervan werkt niet meer. Taken en verantwoordelijkheden kunnen niet strikt worden gescheiden, risico's worden te laat getackeld en eindgebruikers te laat betrokken. De volgende stap is volgens hem lean agile.

WIE GAAT TESTEN OFWEL...

dé tester bestaat niet meer.

De rol van de tester gaat in tweeën gedeeld worden. Daar zijn veel geïnterviewden het over eens. Bob van de Burgt, Tim Koomen en Gerard Kruijff zien bijvoorbeeld een technische tester die richting de ontwikkelaar en analist gaat en een business tester die richting de gebruiker gaat. De laatste gaat zich richten op requirements, processen en acceptatietesten. Egbert Bouman ziet ook een grotere rol voor de acceptatietester, omdat meer aandacht bestaat voor integratie van applicaties en

werkprocessen. Erik van Veenendaal spreekt van een schaap met vijf poten: technisch onderlegd, kennis van businessprocessen en communicatief vaardig. De absolute winnaar, volgens Derk-Jan de Groot. Mark Westenberg verwacht dat mensen vanuit verschillende disciplines zich met testen bezig gaan houden. Iedereen legt andere accenten en dat vergroot het totaalbeeld. Marcel Hogenhout, Hans van Loenhoud en Eibert Dijkgraaf denken dat het wel vooral de testers zullen blijven die testen. Het blijft een specialisme. Maurice Siteur gaat verder: job rotation, waarbij de grenzen tussen ontwikkeling, testen en beheer zouden moeten worden geslecht. Anko Tijman gelooft niet in 'alleskunnens'. Een tester die van alles een beetje beheerst zal het altijd verliezen van de tester die zich heeft gespecialiseerd.

WAAR GAAN WE TESTEN OFWEL...

Er is een grens aan outsourcing.

Outsourcing is de toekomst, maar het is de vraag of dat ook voor testen geldt, aldus Anko Tijman. Hoe meer partijen, hoe meer discussie. Om geld te besparen op testen zullen bedrijven het doorzetten, maar de 'total cost of ownership' zal daar door stijgen. Mark Westenberg meent dat outsourcing geen toekomst heeft zolang organisaties niet de juiste mate van volwassenheid hebben die hiervoor nodig is. De risico's worden groter bij outsourcing, onder meer omdat de communicatie moeizamer verloopt. Bob van de Burgt ziet de cultuurverschillen als een uitdaging. Outsourcing kan tot en met de systeemtest. Systeemintegratietesten en acceptatietesten moet je in eigen beheer doen. Erik van Veenendaal vindt

dat outsourcing logisch is, zolang de specificaties maar helder zijn. Hans van Loenhoud en Derk-Jan de Groot willen niet verder gaan dan de technische kant van het testen. Ketentesten en inpasbaarheid in de organisatie moet je in eigen beheer doen. Daar komt juist minder nieuwbouw en meer assemblage. Tim Koomen ziet outsourcing nog wel in omvang toenemen. Het kostenaspect moet echter niet de enige business driver zijn. Off-shoring is voor applicatiebouw zonder meer mogelijk, maar voor testen geldt dat alleen de werking van goed gespecificeerde functionaliteit in aanmerking kan komen. Grote ICT-dienstverleners kunnen testprojecten in eigen huis uitvoeren en spelen daarop in met teststraten.

Het 'trusted third party' principe is, gezien de kwaliteitsrisico's en problemen rondom outsourcing, een haalbare kaart. Marcel Hogenhout en Eibert Dijkgraaf zijn optimistisch over de bijdrage die dat kan leveren. Op termijn gaat het zeker werken. Organisaties willen nu eenmaal een onafhankelijk oordeel.

TRENDS

Kun je uit deze interviews conclusies trekken? Feitelijk hebben we dit al gedaan als je de tussenkopjes leest. We hebben geconstateerd dat niet iedereen altijd dezelfde mening heeft. Soms staan meningen zelfs haaks op elkaar. Dat is prima, want hierdoor blijft ons vak in beweging. Maar in die beweging valt ons wel een aantal ontwikkelingen op. Ontwikkelingen die door veel van de door ons geïnterviewde professionals worden genoemd. Deze ontwikkelingen zijn hieronder nog eens kort beschreven en zien wij als de huidige trends in testen.

Het is niet meer voldoende als je puur en alleen de functionele kwaliteit van een applicatie test. De klant wil dat de tester meer toegevoegde waarde levert. De business value staat daarbij centraal. Applicaties en werkprocessen, procedures en wetgeving zullen de taak van de tester meer en meer gaan beïnvloeden.

De tester gaat zich door het hele ontwikkelingsproces bewegen en vooral aan de voorkant zal dit merkbaar zijn. Testbare requirements worden steeds belangrijker gevonden en daarom zal de tester meer worden betrokken bij het beoordelen en vaststellen daarvan. Het meedenken in de beginfase heeft weer tot gevolg dat het testen in de acceptatiefase gericht is, omdat de requirements duidelijker zijn.

Een deel van het testen zal op de 'ouderwetse' manier gaan, waarbij in eerste aanzet keurige specificaties worden opgesteld die na een bouwperiode worden getest. Een ander deel zal op het meer innovatieve vlak liggen en minder tastbaar beschreven kunnen worden bij het begin van een project. Beide methoden (SDM en Agile) blijven bestaan en kunnen elkaar prima aanvullen. Testers zullen zich in beide methoden gaan verdiepen en bewezen testtechnieken toepassen binnen deze methoden. Met dit aanpassingsvermogen kunnen ze de bindende factor zijn in projecten.

Waar een project volledig met SDM kan worden uitgevoerd, of waar sprake is van zeer technische en daarmee eenvoudiger te vertalen eisen, is outsourcing logisch. Waar dit niet kan, is outsourcing haast niet te doen.

We krijgen testers die de ontwikkelaar ondersteunen en testers die juist dicht

bij de gebruiker staan. De klant verlangt ondersteuning op beide vlakken en een testprofessional zal zijn keuze op dit gebied moeten maken om van echte waarde te zijn.

Verdiep je dus in de techniek of juist in de processen van de klant!

Tot slot danken wij voor hun medewerking aan dit artikel: Erik van Veenendaal (Improve Quality Services), Hans van Loenhoud (INQA), Derk-Jan de Groot (Collis), Egbert Bouman (Valori), Gerard Kruijff (QualityHouse), Marcel Hogenhout (Het Test Expertise Centrum® van Capgemini BAS), Mark Westenberg (PS-testware), Tim Koomen (Professional Testing Network), Maurice Siteur (Capgemini), Anko Tijman (Ordina), Eibert Dijkgraaf (Het Test Expertise Centrum® van Capgemini BAS) en Bob van de Burgt (Testing Professionals).

Auteurs: Tom Langerhorst, Erwin Pasmans, Koos Heurman, Pascal Maus (Approach Testing Services).

Thema- middagbijeenkomst bij Equens

Door Hylke ten Cate

ttn@testnet.org

Op donderdag 27 augustus had TestNet 's middags een bijeenkomst georganiseerd bij Equens in Utrecht. Ongeveer 80 TestNet-ers maakten van de gelegenheid gebruik om meer te weten te komen over het testen bij Europa's grootste verwerker in het betalingsverkeer.

Het bezoek begon met twee inleidingen. Allereerst sprak Rein van Kotten over 'security testen'. Waar functioneel testen zich afvraagt 'Doet het systeem, wat het moet doen?', vraagt security testen zich af: 'Kan het systeem iets wat het niet zou moeten kunnen?'. Als bij het inloggen is aangegeven dat het wachtwoord onjuist is, dan wordt tevens aangegeven dat de gebruikersnaam juist is. Daarmee kan iemand geblokkeerd worden voor inloggen. Een naam die wordt opgevraagd, wordt vaak gebruikt als laatste deel van een SQL-statement. Dan kan men proberen welke gegevens een systeem nog meer kan ophoesten.

Theo Biezeman was projectleider bij een migratie bij Equens van drie oude naar twee nieuwe tandemsystemen voor het verwerken van betalingsverkeer. Hijzelf zag zich liever als lid van het team. Tijdens de migratie mocht naar buiten niets fout gaan en moest het fall back systeem betrouwbaar werken. Theo vertelde hoe hij in dat project de katalysator was geweest. De onderlinge verhoudingen tussen de mensen zijn belangrijk. De directie moet doorgaans op mavo-niveau worden benaderd. Hij had dankbaar gebruikgemaakt van de lering uit fouten, die een bank bij een vergelijkbare migratie had gemaakt.

De sheets vind je terug op de site van TestNet.

Nederlandse Testdag

De 15e Nederlandse Testdag

Woensdag 4 November 2009

Auditorium, Technische Universiteit Eindhoven

www.testdag.nl

De 15e editie van de Nederlandse Testdag wordt dit jaar georganiseerd door de Technische Universiteit Eindhoven. De Nederlandse Testdag is een landelijk symposium op het gebied van software- en systeemtesten, met deelnemers uit het bedrijfsleven en onderzoeksinstituten. De Testdag streeft altijd een goede balans tussen beide werelden na, met het oog op het bevorderen van onderzoeksresultaten en ervaringen uit de praktijk. Daarnaast vervult de Testdag een belangrijke functie als networking event voor professionals, onderzoekers en bedrijven die actief zijn op het gebied van testen. Dit jaar is de Nederlandse Testdag ingebed in een collectie aan internationale academische en industriële conferenties die tijdens de FMWeek, begin November in Eindhoven plaats zullen vinden, zie www.win.tue.nl/fmweek

LOCALE ORGANISATIE

Frank Stappers (TU/e) en Tim Willemse
(TU/e)

Voor meer informatie:

testdag2009@testdag.nl

Al onze thema-avonden in 2009 worden gehouden in het NBC:

Plaats:

Nieuwegein
Blokhoeve 1, 3438 LC
NBC

Informatie:

Aanmelden kan tot uiterlijk 3 werkdagen van te voren via onze website www.testnet.org onder "Evenementen" > "Aanmelden evenement".

Thema-avond TestNet

dinsdag
27 oktober
18:00 – 22:00 uur

Thema-avond TestNet

dinsdag
24 november
18:00 – 22:00 uur

Thema-avond TestNet

Testen van pakketten
maandag
21 december
18:00 – 22:00 uur

Evenementen & Thema-avonden

Cees Dulfer
Erik Hendrixx
Jan-Kees Glijnis
Ine Lutterman-Baars
Rik Marselis
Huib Schoots
Peter van Tulder
Michiel Vroon

E-mail: evenementen@testnet.org